

عنوان مقاله:

گونه شناسی مسجد مدرسه در معماری اسلامی ایران بررسی چگونگی ارتباط میان فضای آموزشی و نیایشی

محل انتشار:

دو فصلنامه مطالعات معماری ایران، دوره 1، شماره 3 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

محمد مهدی هوشیاری - کارشناس ارشد مرمت و احیای بناها و بافت های تاریخی، دانشگاه هنر اصفهان، نویسنده مسئول

حسین پورنادری - استادیار دانشگاه هنر اصفهان

سید مرتضی فرشته نژاد - استادیار دانشگاه هنر اصفهان

خلاصه مقاله:

اگرچه آگاهی اندکی از وضعیت فراگیری دانش در ایران پیش از اسلام در دست می باشد، اما با ورود اسلام به ایران، دانش اندوزی که این بار با دین پیوندی مستحکم داشت، در این سرزمین به شکوفایی می رسد. بر اساس سنت و عظم و خطابه پیامبر(ص) به یارانش، نخستین مکانی که در سده های نخستین اسلامی به منظور آموزش مورد استفاده قرار می گرفت، مسجد بود. با اینکه در دوره های بعد، مدارس مستقل به وجود آمدند، به دلیل آموزش دینی مدارس، دوباره پیوند مسجد و مدرسه به گونه های مختلف شکل می گیرد و مسجد مدرسه در معماری اسلامی مطرح میشود، اما به این گونه معماری تاکنون بسیار کم پرداخته شده است. اینکه دو فضای آموزشی و نیایشی در دوره های مختلف معماری اسلامی ایران چگونه با یکدیگر ارتباط داشته اند و مسجد مدرسه چه ویژگی هایی دارد که از دیگر گونه های ترکیبی متمایز می شود، به طور دقیق و کامل شناخته شده نیست. شناخت چگونگی پیوند این دو فضا در دوره های مختلف مد نظر این پژوهش است و اینکه این پیوند چه گونه هایی را دربرداشته و در کدام یک از این گونه ها ارتباط میان فضای آموزشی و نیایشی کامل تر برقرار می شود که بتوان واژه مسجد مدرسه را برای آن به کار برد؛ بنابراین در این نوشتار، سیر تحول ارتباط میان فضای آموزشی و نیایشی و گونه های مختلف ساختارهای فضایی آن در معماری اسلامی ایران مورد بررسی قرار می گیرد. این پژوهش از نوع کاربردی و توسعه ای بوده و در آن از مطالعات کتابخانه ای و میدانی بهره گرفته شده است. در پایان، گونه های مختلف فضاهای ترکیبی آموزشی و نیایشی به ترتیب بیان می گردد و بر اساس جدول های مربوط، دسته بندی شده و کامل ترین آن ها با معیارهای مطرح شده در نوشتار به عنوان مسجد مدرسه شناخته میشود. مسجد حکیم اصفهان به عنوان نخستین بنایی دانسته می شود که در آن، دو فضا به طور کامل ترکیب گردیده و در دسته بندی های پایانی، روند تکاملی ترکیب دو فضای آموزشی و نیایشی در معماری اسلامی ایران تا ساخت گونه مسجد مدرسه و فراوانی آن در دوره قاجار نشان داده می شود.

کلمات کلیدی:

مسجد مدرسه، گونه شناسی، فضای آموزشی، فضای نیایشی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/443729>

